

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

Sufficient living characteristic development model according to the philosophy of
sufficiency economy of lower secondary school students under the Secondary Education
Service Area Office 26.

เจษฎา ศรีสุภาพ¹, ชยาکان รุ่งสุวรรณ², และกฤษณก ดวงชาตม³

Jetsada Srisuparp¹, Chayakan Ruangsuvan², and Kritkanok Dongchatom³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Doctoral Student of Education Program in Educational Administration Rajabhat Maha Sarakham University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding Author Email: srisuparp2020@gmail.com

Received: 28 August 2020

Revised: 21 January 2021

Accepted: 25 January 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 และ 4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1.1) ด้านเศรษฐกิจ 1.2) ด้านสังคม 1.3) ด้านสิ่งแวดล้อม 1.4) ด้านวัฒนธรรม 2) สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะมีลักษณะเป็นโครงสร้างที่มีสัมพันธ์กัน 4 องค์ประกอบ คือ 2.1) หลักการและเหตุผล 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง 2.4) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบอยู่ระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินคุณลักษณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรูปแบบมีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านการใช้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this research were 1. To study the components and indicators of sufficiency characteristics according to the philosophy of the Sufficiency Economy of Junior Secondary School students. Under the Office of the Secondary Education Service Area 26 2. To study the current conditions, characteristics, sufficiency

according to the philosophy of the Sufficiency Economy of Secondary School Students under the Secondary Education Service Area Office, District 26 3. To create a model for character development. Sufficiency Economy Philosophy of Secondary School Students under the Secondary Education Service Area Office, Districts 26 and 4. In order to try out a model for developing the characteristics of sufficiency according to the philosophy of the Sufficiency Economy of the students. Secondary education affiliated with the Secondary Education Service Area Office 26 It is a quantitative research. (Quantitative Research), the research tool was a questionnaire, where 362 samples were obtained from Stratified Random Sampling, and the data collected from the questionnaire were analyzed by using descriptive statistics consisting of hundreds. And mean, standard deviation The results of the research were as follows: 1) there are 4 components: 1.1) economic, 1.2) social, 1.3) environmental, 1.4) cultural, 2) current condition, development of self-sufficiency characteristics. Overall, it was at a high level. 3) Feature development model. They are structured with four relational elements: 2.1) Rationality 2.2) Objectives 2.3) Sufficient characteristics 2.4) Measurement and evaluation. And the model evaluation results were at the highest level; and 4) the evaluation of characteristics. Overall is at a high level. And the model has an assessment of suitability Accuracy Possibility aspect And the overall utilization aspect was at the highest level.

Keywords: Development model, Sufficient living characteristic, Philosophy of sufficiency economy

บทนำ

การศึกษาของปวงชนชาวไทยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทดเทียมนานาประเทศในโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับมุมมองของสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.1) ที่ว่าประเทศไทยนั้นได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยยึดถือว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ ชีตความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.4-5) เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนศรัทธาปฏิบัติหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัส เพื่อเป็นแนวทางการดำรงชีวิต และแนวทางในการพัฒนาประเทศแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และได้พระราชทานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยใน ปี พ.ศ. 2537 ซึ่งอยู่ในภาวะที่เศรษฐกิจไทยยังคงขยายตัวในอัตราสูง แต่มีอัตราความเสี่ยงอันเนื่องมาจากความโลภในจิตใจของบุคคลในสังคมที่มีมากขึ้นจนเกินความพอดี และจากนั้นได้พระราชทานต่อมาทุกปีนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538-2540 จนกระทั่งได้อธิบายความหมายอย่างชัดเจนไว้ในปี พ.ศ. 2542 ได้แก่ “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (อภิชาติ พันธเสน, 2551, น.12-13)

ดังนั้น จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ต้องการทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย** ได้แก่ จำนวนทั้งสิ้น 362 คน ประกอบด้วย ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)
2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 26 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด
3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
5. **สถิติที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26**

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ (3.88) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ (3.53) ความพอเพียงด้านวัฒนธรรม (4.35) ความพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม (3.76) และความพอเพียงด้านสังคม (3.90) ตามลำดับ และผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 มี 4 องค์ประกอบ และ มีองค์ประกอบย่อย 120 องค์ประกอบ

2. **เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26**

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า ครูมีความเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ด้านเศรษฐกิจ ภาพรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง (2.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางสูงสุด ได้แก่ นักเรียนใช้สิ่งของที่มีตามฤดูกาล เช่น กินผักผลไม้ตามฤดูกาลเนื่องจากราคาถูกกว่าผลไม้นอกฤดู (3.23) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เช่น เมื่ออากาศไม่ร้อนมากใช้วิธีเปิดหน้าต่างทดแทนการเปิดพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ (2.98) และนักเรียนมีตารางปฏิทินการทำงานประจำวัน สัปดาห์ หรือเดือน (2.90) ตามลำดับ

3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

ผลการวิจัยพบว่า ผลสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก (4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม (4.52) รองลงมาการวัดและการประเมินผลมีความถูกต้อง (4.44) ตามลำดับ

4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ดังนี้

4.1 ครูผู้สอนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ก่อนการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านความพอเพียงด้านวัฒนธรรม (3.53) ด้านสิ่งแวดล้อม (3.44) ด้านความพอเพียงด้านสังคม (3.40) และด้านความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ (3.33) เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูผู้สอนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 หลังการดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.40) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม (4.50) ด้านความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ (4.44) ด้านความพอเพียงด้านสังคม (4.38) และด้านความพอเพียงด้านวัฒนธรรม (4.27) ตามลำดับ

4.2 นักเรียนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ของตนเอง ก่อนการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.35) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านความพอเพียงด้านวัฒนธรรม (3.46) ด้านสิ่งแวดล้อม (3.37) ด้านความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ (3.33) และ ด้านความพอเพียงด้านสังคม (3.25) เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า นักเรียนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 หลังการดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.40) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านสิ่งแวดล้อม (4.50) ด้านความพอเพียงด้านวัฒนธรรม (4.45) ด้านความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ (4.34) และด้านความพอเพียงด้านสังคม (4.33) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ (3.88) และผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 26 มี 4 องค์ประกอบ และ มีองค์ประกอบย่อย 120 องค์ประกอบ

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า สภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า ครูมีความเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ด้านเศรษฐกิจภาพรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง (2.63)

3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก (4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม (4.52) รองลงมาการวัดและการประเมินผลมีความถูกต้อง (4.44) ตามลำดับ

4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ได้แก่ 1) ครูผู้สอนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ก่อนการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.43) เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนาพบว่า ครูผู้สอนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 หลังการดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.40) 2) นักเรียนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ของตนเอง ก่อนการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.35) เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า หลังการดำเนินการพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.40)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และ มีองค์ประกอบย่อย 120 องค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะเป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่าง

ประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนนำมาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน สอดคล้องกับปรียานุ ธรรมปียา (2557) ได้กล่าวถึง กิจกรรมของโรงเรียนที่เน้นหลักความพอเพียงมี 4 ประเภท ตามคำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับพระราชทานมา ได้แก่การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านวัตถุ (เศรษฐกิจ) สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมด้านวัตถุ (เศรษฐกิจ) มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนสามารถบริหารการเงินและทรัพยากรทางวัตถุต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ พอประมาณ และสมเหตุสมผล เพื่อสามารถป้องกันและรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่าใช้จ่ายให้มีความพอประมาณอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้สามารถพึ่งตัวเองได้ทางการเงิน เรียนรู้เรื่องการประหยัดอดออมจากกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนให้รู้จักประหยัดในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ น้ำ ไฟฟ้า และพลังงาน ส่งเสริมให้โรงเรียนพึ่งตนเองได้ด้านอาหาร มีกิจกรรมทั้งโครงการอาหารกลางวัน ทำการเกษตรผสมผสาน ไปจนถึงกิจกรรมในชุมชนและครัวเรือน 2) กิจกรรมด้านสังคม การฝึกทักษะและมารยาททางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังคุณธรรม มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีภูมิคุ้มกัน การทำงานเป็นทีม เป็นพลเมืองที่ดี และเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมาก่อนส่วนตน เช่น โครงการพัฒนาจริยธรรมที่สัมพันธ์กับความเป็นพุทธศาสนิกชน อาทิ การสวดมนต์ การฝึกสมาธิ เข้าใจในหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ การฟังธรรม รวมถึงกิจกรรมด้านศาสนาอื่น ๆ การทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมอาสาสมัครต่าง ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน อาทิ กิจกรรมการทำความสะอาดในโรงเรียน การช่วยงานชุมชนต่าง ๆ การเหลือผู้อาวุโสในชุมชน 3) กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ดิน น้ำ ป่า อากาศ พลังงานทดแทนและอีกมากมาย และฝึกทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีมเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และลดการบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นในประเทศไทยกิจกรรมในลักษณะนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงการอื่น เนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ทรงคิดค้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาในท้องถิ่น ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ศึกษางานในโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม อาทิ การปลูกป่า การพัฒนาแหล่งน้ำ และการปรับปรุงคุณภาพดิน การน้อมรับหลักการ 3 อาร์ ได้แก่ ลด (Reduce) นำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) และหมุนเวียน (Recycle) ในโรงเรียนและชุมชน การส่งเสริมกลยุทธ์ การจัดการองค์ความรู้ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 4) กิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นภายนอกโรงเรียน โดยมีส่วนสัมพันธ์กับชุมชนและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น เด็กนักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมของชาติและของท้องถิ่น รวมทั้งมรดกภูมิปัญญาที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้พวกเขามีความภูมิใจในชาติ เข้าใจในรากเหง้าของตนและชุมชน โดยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษามรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้นด้วย ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ความเข้าใจในการนำมรดกภูมิปัญญาไปใช้ประโยชน์ และมีความภาคภูมิใจในประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เรียนรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของไทย รวมทั้งวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติแบบไทย และท้องถิ่น และการอนุรักษ์โบราณสถานต่าง ๆ เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง และเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยความปรองดองในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นความจงรักภักดีต่อชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการอนุรักษ์และทำนุบำรุงสถานที่ทางประวัติศาสตร์และศาสนา

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ภาพรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางสูงสุด ได้แก่ นักเรียนใช้สิ่งของที่มีตามฤดูกาล เช่น กินผักผลไม้ตามฤดูกาลเนื่องจากราคาถูกกว่าผลไม้ นอกฤดู ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีสภาพปัจจุบันที่เรียนรู้การชีวิตประจำวันในการอยู่อย่างพอเพียงทำให้เข้าใจบริบทของธรรมชาติได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, น.22) ได้ให้ความหมายว่า

คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงหมายถึง การปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป 2) ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน และ 5) ด้านเทคโนโลยีรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

3. ผลสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 พบว่า ภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงได้รับการถ่ายทอดหรือถอดถอนออกมาในรูปธรรมเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจในการสร้างความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับรัตนะ บัวสนธ์ (2554, น.17) ได้สรุปประเภทของรูปแบบไว้ 1) รูปแบบไม่ใช่ของจริงรูปแบบเป็นตัวแทนของความคิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น หลักการ มโนทัศน์ หรือตัวแปร ที่ได้รับการถ่ายทอดหรือถอดออกมาให้มีลักษณะเป็นรูปธรรมเพื่อง่ายต่อการสร้างความเข้าใจ ดังนั้นรูปแบบจึงเป็นภาพร่างที่ยังไม่สมบูรณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 2) รูปแบบและทฤษฎีมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่รูปแบบคือ ถ่ายที่ถอดออกมาจากทฤษฎีหรือกล่าวได้ว่า รูปแบบ คือ การแปลงทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูงมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า 3) รูปแบบมีหลายลักษณะที่จะนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดสร้างความเข้าใจในทฤษฎีหรือความคิดที่เป็นนามธรรม เช่น อาจจะใช้รูปแบบที่เป็นข้อความเชิงบรรยาย หรือรูปแบบเชิงรูปภาพ สัญลักษณ์ และรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ก็ได้ การจะใช้รูปแบบลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับความนิยมในวงวิชาชีพนั้น ๆ

4. นักเรียนประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 หลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนได้ใจบริบทด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีทั้งนี้อาจมาจากปัจจุบันนักเรียนใช้ชีวิตชีวิตในสิ่งแวดล้อมประจำทำให้เข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อได้สภาพปัจจุบัน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรูปร่างแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาวิชา ได้ช่วยตรวจสอบความเหมาะสม ทำให้รูปแบบมีความตรงมีคุณภาพ สอดคล้องกับวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547, น.73-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 5) การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการประเมินคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงหลังการดำเนินการพัฒนามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แต่มีบางองค์ประกอบที่มีผลการประเมินยังไม่น่าพึงพอใจ ดังนั้น ครูผู้สอนควรจำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และองค์ประกอบย่อยที่ควรพัฒนาให้นักเรียนมีลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเพิ่มสูงขึ้น

1.2 ผลการประเมินคุณลักษณะความต้องการจำเป็นใน ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมียังมีลักษณะองค์ประกอบที่ยังไม่ชัดเจนดังนั้นก่อนนำผลการประเมินมาใช้ ครูผู้สอนควรตรวจสอบผลการประเมินจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจให้เพื่อนช่วยประเมิน ครูหลายกลุ่มสาระเป็นผู้ประเมิน หรือผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมินจะทำให้ได้ข้อมูลจากหลายแหล่ง มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 กับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่กว้างขึ้น

2.2 ควรศึกษาวิจัยการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่องในระยะยาวแบบอนุกรมเวลาเพื่อทราบถึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามช่วงระยะเวลา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร.อัมพร กุลาเพ็ญ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 นายมีศิลป์ ชินภักดี ผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงนารี นายทองสุข มาตย์คำมี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 นายไพฑูล พรหมมากุล ผู้อำนวยการโรงเรียนกันทรวิชัย ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลทุกคนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี คุณค่าของวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา- มารดา บुरพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ชีวิตและสติปัญญาแก่ผู้วิจัย จนประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2551-2554)*.

กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

ธีรพงษ์ มหาวิโร และฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10*

(พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์

รัตน์ บัณฑิต. (2554). *การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: ริมปิง.

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. (วิทยานิพนธ์ ค.ด.). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวาน

กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อภิชัย พันธเสน. (2551). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.